

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementna za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 58. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.955.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 18. maja 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 58.

Univ. prof. dr. A. Ogris:

Nova zanimiva publikacija o gospodarstvu Slovenije.*

*Gradivo za statistiko trgovine, obrta in industrije v Sloveniji. Uredil dr. Fran Windischer. Izdala Zbornica za TOI v Ljubljani. Cena 28 Din.

Domača gospodarska literatura, posebno če je statističnega značaja, pri Slovencih še ni popularna. Z velikimi težavami si utirja svojo trnjevo pot med širše občinstvo, zlasti odkar je kmalu po prevratu slovenska knjiga zabredla v krizo, iz katere se nekako noče in noče izmotati. Statistično knjigo pa pri pičlem zanimanju dražijo še višji tiskarski stroški. Zato morejo poleg države le močnejše korporacije vzeti na sebe gnotne žrtve, ki so potrebne za zbiranje gradiva, za obdelavo in tisk. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je pri nas prva med njimi. Njeno področje obsega vso slovensko zemljo, kar je leži v naši državi, poleg tega pa more v publicističnem delu pokazati na že dolgo tradicijo. Njeni funkcionarji imajo še najbližji vpogled v izvore gibalnih sil slovenskega gospodarjenja, zaradi mnogostranskih svojih izkušenj pa tudi lažje pregledajo zamotane zveze raznih zavisnosti, ki pri nas priklenjajo sleherno pridobitno panogo na svoj poseben način na usodo vseh drugih.

K »Pogledom na gospodarsko leto 1926« in k »Prispevkom h gospodarski statistiki Slovenije«, knjigam, ki jih je zbornica izdala v prejšnjih dveh letih, se letos reprezentativno druži kot nova obširna gospodarska publikacija »Gradivo za statistiko trgovine, obrta in industrije v Sloveniji«. To delo, ki je izšlo ta teden pod spretno redakcijo zborničnega generalnega tajnika dr. Fr. Windischerja, zasluži, kakor zaradi vsebine tako zaradi svoje priprave, posebno pozornost. Po vsebini zato, ker spada statistika gospodarskih podjetij in obratov k najvažnejšim statistikam, po ureditvi pa zavoljo tega, ker je baš ta vrsta statistike ena najbolj težavnih. Dasi je Slovenija majhna dežela, nalletava pri nas statistika industrije, obrta in trgovine na iste teoretične in praktične ovire, kakor v velikih deželah, kjer je mreža pridobitnih podjetij neprimerno bolj gosta in kjer oblike gospodarskega podvzivanja po kompliciranih vmesnih stopnjah prehajajo tako nerazdružljivo ena v drugo, da je za statistične svrhe silno težko med njimi potegniti meje. Ta težava se pri nas le na eni strani občutljivo priostri. Ker namreč končne vsote take statistike pri nas ne gredo v mnoge stotisoče ali celo milijone, se zakon velikih števil bolj težko uveljavi z izravnavanjem pogreškov na levo in pravo in napravi zaradi tega potreba večje natančnosti mnogo preglavic. Pri pripravi »Gradiva« je bilo treba vzeti v račun vse take in mnoge druge težave, ki jih seveda čitatelj pregledno sestavljenih tabel niti ne sluti.

Zbornična publikacija ima predvsem praktičen cilj: pokazati pregled sedanjega stanja slovenske pridobitnosti in podati obenem še sliko razvoja izza l. 1902. Ta glavni njen cilj ji ne dovoljuje spuščati se v teoretična ali celo polemična razmočitavanja

o terminologiji »obrti« in »industrije«, ne o primernosti ali neprimernosti višje ali nižje stopnje v razčlenjenosti, kar se tiče specializacije in diferenciacije posameznih obrtnih panog, in zato tudi niti ne skuša pomnožiti dosedanjega števila raznih shem z lastno »najnovejšo«. Takšen namen bi se ne ujemal z namenom publikacije kot celote; kajti ako naj bodo izsledki vseh pet izkazanih let med seboj primerljivi, se je moralo nabiranje gradiva tudi za najnovejša leta izvršiti po istih načelih, po katerih je bilo zbrano za l. 1902, in 1912, t. j. enostavno po posameznih obratih in brez ustvarjanja novih kategorij, oziroma drugačnega sistematičnega spajanja posameznih skupin in kategorij. Netočnosti, ki jih v zelo industrijaliziranih deželah vse polno prinaša ta metoda, pri nas seveda skoro da izginejo, ker je pri najmanj 95% vseh primerov obrat, firma in podjetje eno in isto. Tudi so, kakor praktičnemu namenu te publikacije edino ustreza, obrati zbrani po naravi izdelka; krajeno števno enoto tvori tehnična ednica, ki je pa v naših še dosi enostavnih razmerah, brez nekaj malo izjem, zlasti v prvih dveh števni letih, obenem tudi gospodarska in pravna enota.

Publikacija prinaša gradivo, zbrano na 7 obširnih, večstranskih tabelah. Prve štiri prikazujejo stanje obrtnosti v naši deželi v letih 1902, in 1912, poslednje tri pa stanje koncem l. 1925, 1926 in 1927. To okolnost je treba posebej poudariti, ker primerjava teh petero stanj prikazuje obenem razvojno gibanje slovenskega gospodarstva sploh, njegovo dinamiko, ne le trenutno stanje v posameznih zgodovinskih razdobjih.

Trgovinski obrati l. 1902. in 1912. so podani po skupinah sorodnih vrst, sicer pa je specializacija po posameznih vrstah skoz in skoz varovana. V krajevnem oziru se specializacija v omenjenih prvih dveh letih ravna po političnih okrajih, v poslednjih treh letih pa gre dalje in nudi podatke po davčnih okrajih. Na ta način je nastal pravi gospodarski zemljevid slovenske dežele v naši državi. Ne vidiš do podrobnega samo, s čim se posamezni okraj lahko ponaša; kar na prvi pogled spoznaš, kaj mu manjka in kje je zaostal. Po teh podrobnih podatkih sestavljen kartodiagram bi bil dobro pedagoško sredstvo in za gospodarske razstave vrlo nazoren.

Povsem napačno bi sodil, kdor bi mislil, da bi bila zbornica bolje storila, če bi publikacija vsebovala kar podrobno obdelavo in če bi vsebino podala v nekaj definitivnih sumarnih tabelah. Baš v tem je velik del njene zasluge, da se ni strahla večjih izdatkov in da je izdala gradivo za statistiko namesto definitivne statistike. Sicer je tudi to gradivo do precejšnje stopnje obdelano, vendar pa je važno in dobro, da se obdelava prekine baš tam, kjer pričena praktična uporaba in znanstvena interpretacija nadaljevati obdelavo vsaka po lastnih potrebah in z lastno presojo. Kakor jo danes pojmuje, je statistika še zelo mlada veda in o njenih metodah, teoretičnih in tehničnih, je med znanstveniki mnogo več trdih načelnih sporov, kakor bi se na prvi pogled moglo domnevati. Njene metode se še stalno izpopolnjujejo. Zaradi tega je zbornica postopala diplomatično, ko je izdala gradivo, ne pa končne sumarne rezultate. Kakršno je, ga takoj vsakdo obdelal, obdelalo pa se bo lahko tudi kadarkoli pozneje, ko bodo še

Razširjena obveznost zavarovanja valute.

Trgovec z deželnimi pridelki nam piše: V zadnji številki Vašega cenjenega lista ste poročali, da se je obveznost zavarovanja valute pri izvozu razširila tudi na nekateré predmete naše stroke. To razširjenje pomenja za našo stroko novo oviro za trgovsko poslovanje in novo otežitev naših trgovskih stikov z inozemstvom. Cene blaga v naši stroki jako varirajo. Vzemimo samo seme za deteljo. Poleg semena, ki se sme po predpisih prodajati pri nas, pridelamo tudi precej blaga, ki za naš trgovski promet ni sposobno. To blago smo do sedaj po nizkih cenah spravili v denar v inozemstvo, ki ima porabo tudi zanj in ga večkrat išče. Ako naj se zavaruje valuta za to manjvredno blago po polni vrednosti, dasi predstavlja samo neznamen del vrednosti polnovrednega blaga, nam bo nemogoče to vrsto blaga prodati in ga bomo prisiljeni zmetati enostavno na gnojišče. Težave imam tudi pri zavarovanju drugega blaga, na primer pri fižolu, cigar dnevna cena ne doseže vedno in pri vseh vrstah v cenovniku določene cene. Nujno potrebno bi bilo, da se vsaj glede deželnih pridelkov prilagodi cenovnik dejanskim razmeram in izloči iz njega vse vrste blaga, za katere cene izdatno varirajo, da se tako pospeši izvoz, ki bi bil sicer nemogoč.

bolj spopolnjene metode omogočale ponovno obdelavo. Končno pa na gradivu nimajo interes samo gospodarski krogi, temveč tudi zgodovina, zemljepisje, tehnika, znanost itd., ki mora vsaka v gradivu poiskati ter po svoje predelati to, kar pač zahtevajo vsakokratni specialni nameni. Zato je tudi od te strani prav, da se je Zbornica za TOI odločila za izdajo gradiva. Tudi to je prav, da je posameznim tabelam pridejan še alfabetičen nemški prevod tabelarne legende; na ta način se knjigi področje njene publicitete razširi vsaj na vso srednjo Evropo. In na kak svetovni jezik se mora vsak majhen narod v oficijelnih svojih publikacijah vsakakor nasloniti. V našem primeru kaže praktični smisel na oni svetovni jezik, ki nam je zemljepisno najbližji.

Kdor vé ali more vsaj slutiti, kako zamudni so statistični posli in s kakšno vztrajno potrpežljivostjo je treba zbirati podatke za podatkom in jih, če so še tako malenkostni, kontrolirati, bo s podvojenim zanimanjem listal v letošnjem Gradivu. Ono nam slika gospodarsko prizadevanje cele generacije ter baš oni del naše gospodarske zgodovine, v kateri smo se po tolikih stoletjih postavili nekoliko bolj na lastne noge. Kdor se količkaj zanima za gospodarstvo Slovenije, si bo knjigo moral omisliti, potrebna pa bo tudi vsem onim, ki so ex officio klicani, zanimati se za slovensko gospodarstvo iz kakršnihkoli razlogov. Morda bomo vendar tudi v Sloveniji kmalu toliko napredovali, da ne bo pomembnejšega gospodarskega podjetja, ki v svojih prostorih ne bi imelo posebnega kofčka v omari, kjer se sproti in redno zbira domača gospodarska statistična literatura, zlasti pa publikacije glavne stanovsko-interesne korporacije. V tem pogledu bi naša podjetja lahko malo bolj posnemala ona v gospodarsko bolj naprednih deželah.

Zakona o državnih in samoupravnih cestah in potih.

V mesecu marcu t. l. smo priobčili glavna določila osnutka novega cestnega zakona o državnih in samoupravnih cestah. Osnutek je vseboval nekatera trda določila, ki so v gospodarskih krogih zadela na ostro kritiko. Gospodarski krogi niso bili predvsem zadovoljni, da se hoče s cestnim zakonom naložiti občinam težka bremena glede državnih, oblastnih in okrajnih cest, ki teko preko njihovega ozemlja, ugovarjali so novim davščinam na vozila, ki so se nameravala s tem zakonom uveljaviti in predlagali, da se za samoupravne ceste ne uvede obilgašen, ampak samo fakultativen kuluk.

Prizadevanja za izpremembo osnutka so imela uspeh in te dni so objavile »Službene Novine« zakona o državnih in samoupravnih cestah, ki v bistvu vstrezata željam in potrebam interesentov v Sloveniji in na zadovoljiv način urejeta vprašanje gradbe, vzdrževanja in financiranja državnih in samoupravnih cest.

V nastopnem priobčujemo glavna določila novih zakonov:

a) Zakon o državnih cestah.

Zakon v prvem delu podaja pojem državne ceste, določa, da so mostovi in druge naprave za olajšanje prometa na cestah sestavni del državnih cest in navaja na to, katere ceste v naši državi se smatrajo za državne. V Sloveniji so proglašene za državne sledeče ceste:

1. Maribor—Ptuj—Ormož do zveze z državno cesto Varaždin—Čakovec;
2. Metlika—Suhor—Novo mesto;
3. Čakovec—Dolnja Lendava—madžarska državna meja;
4. Ljubljana—Vrhnik—Logatec—Planina—italijanska državna meja;
5. Ljubljana—Trojane—Celje—Kojncice—Slov. Bistrica—Maribor—St. Ilj—avstrijska državna meja.

Vse ostale ceste, ki niso navedene, so samoupravne geste.

V prvem delu je še važna določba, da se državne ceste in k njim spadajoče naprave in zemljišča ne morejo priposestvati in odtegovati svojemu namenu, kar bo brez dvoma preprečilo mnoge pravde.

Drugi del zakona ureja projektiranje in graditev cest, razlazuje za cestne namene in vzdrževanje in nadzorstvo cest. Širina cest sme znašati 5 do 6 m ali 6 do 9 m. Graditi se smejo nove ceste in popravljati že obstoječe samo po načrtih, katere odobri minister za gradbe. Za graditev cest potrebna tehnična predela so proti odškodnini dovoljena tudi na tujem zemljišču. Za ceste potrebna zemljišča se smejo razlašati proti primerni odškodnini po predpisih o razlašanju nepremičnin za splošne narodne potrebe. Pobiranje kamenja, peska in sipe iz javnih rek je brez odškodnine dovoljeno, vendar pa samo na krajih, katere določa gradbena sekcija. Ceste upravljajo cestarji in cestni nadzorniki pod vrhovnim nadzorstvom ministrstva za gradbe.

Jako važen je tretji del zakona, ki ureja vprašanje, kako se pokrivajo stroški za gradbo in vzdrževanje državnih cest. Državne ceste se grade in vzdržujejo iz državnih sredstev. Ako gre državna cesta preko mesta ali trga, mora nositi stroške, kolikor presegajo normalne stroške za vzdrževanje cest zunaj strnjjenih naselij, dotična občina. V tem delu zakona so

*Dodatno k oceni v zadnji številki našega lista prinašamo danes drugo oceno priznanega strokovnjaka o tej bogati pridobitvi za proučevanje gospodarske statistike Slovenije.

normirani tudi izredni prispevki za vzdrževanje prekomerno porabljene državne ceste. Prispevki se določijo s sporazumom med gradbeno sekcijo in onim, ki cesto prekomerno izkorišča. Biti morajo toliko, da do cela pokrijejo vse večje stroške. Sporazum stopi v veljavo, čim ga odobri gradbena direkcija. Ako je sporazum nemogoč, določi prispevek gradbena direkcija. Pobrani prispevki se porabljajo izključno samo za vzdrževanje onih cest in dela, za katere so se pobrali.

Kadar je na državnih cestah promet nemogoč vsled elementarnih nezgod (snežni zamet, naliv po nevihtah itd.) je srezki poglavar na zahtevo gradbene sekcije dolžan, odrediti porabo ljudskega dela (kuluk) za odstranitev prometnih ovir. Kuluk razdeli župan občine, v kateri je nastala prometna ovira.

Postavljanje mitnic na mostovih in uvajanje mitnic na državnih cestah je prepovedano. Že obstoječe mitnice smejo pobirati mitnino samo do poteka pogodbe — (koncesije).

Zakon je stopil v veljavo dne 13. maja 1929. Po prehodnih določilih je dobil minister za gradbe pravico, da izda uredbo o vzdrževanju cest, mostov in drugih objektov na državnih cestah in o službenih pravicah in dolžnostih, kolikor že niso urejene z zakoni. Minister sme dalje predpisati z uredbo, kako je zaščititi javne ceste, mostove in druge objekte, omejiti sme, ali celo zabraniti vožnje z gotovimi vozili, ako to zahteva interes ceste, predpisati sme težo in brzino vozil in v obče vse ukreniti, kar je potrebno za zaščito javnih cest in za zavarovanje neoviranega cestnega prometa.

b) Zakon o samoupravnih cestah. Delitev. — Gradba. — Pokritje stroškov.

Samoupravne ceste so: a) oblastne ceste II. reda, b) oblastne ceste II. reda (okrajne), c) občinske ceste I. in II. reda in d) železniške dovozne ceste. Samoupravne ceste razvrsti po zaslišanju prizadetih samouprav oblastna samouprava, občinske ceste pa občinski odbor proti odobritvi višjega samoupravnega oblastva.

Samoupravne ceste sme vsakdo porabljati v obsegu, ki ga dopušča namen ceste. Graditi se smejo po oblastno odobrenih načrtih, katere odobri ministrstvo za gradbe, odnosno gradbena direkcija ali oblastna samouprava.

Pri poškodovanju oblastnih cest po elementarnih nezgodah in drugih prometnih ovirah so dolžne občine, da brez odlaganja ukrenejo, če treba tudi z ljudskim delom, da omogočijo vsaj najnujnejši promet.

Za gradbo novih ali prestavitvev že obstoječih oblastnih cest nosi polovico stroškov oblastna samouprava, polovico pa cestni okraj, ki bodo imeli od teh cest neposredno korist. Stroške za vzdrževanje oblastnih cest I. in II. reda trpi $\frac{1}{2}$ oblast in $\frac{1}{2}$ oni cestni okraj, preko kojih te ceste peljejo. Oblast mora od celokupnih oblastnih doklad odmeriti za vzdrževanje cest najmanj 30%.

Občinske ceste I. reda se grade in vzdržujejo iz občinskih sredstev in prispevkov cestnih okrajev in oblastne samouprave. Posebno pravico na tak prispevek imajo občine, preko kojih ne pelje niti ena oblastna cesta. Občinske ceste II. reda grade in vzdržujejo občine praviloma iz doklad na neposredni davek davkoplačevalcev iz onih krajev, kojim je cesta v prvi vrsti namenjena.

Posebni prispevki. — Mitnice. — Državni prispevki.

Kdor povzroča znatno večje stroške za vzdrževanje samoupravnih cest nego ostali interese, je dolžan plačati vsako leto izredni prispevek za prekomerno porabo ceste. Prispevek določita sporazumno izredni porabnik ceste in okrajni cestni odbor, če gre za oblastno cesto, odnosno občinski odbor, če gre za občinsko cesto. Ako se sporazum ne more doseči, določi prispevek oblastna samouprava.

Postavljanje mitnic na samoupravnih cestah je prepovedano. Mitnino

smejo že obstoječe mitnice pobirati samo dotlej, da poteče dovoljenje.

Posebne pravne obveze, kolikor obstoje za vzdrževanje posameznih cest, ostanejo neizpremenjene, smejo se pa omejiti ali celo ukiniti, ako so se razmere izza nastanka obveze izpremenile.

Za gradbo večjih del na oblastnih in občinskih cestah v težkem terenu imajo občine pravico na prispevek ministrstva gradbe.

Poraba ljudskega dela.

Poraba ljudskega dela je v novem zakonu fakultativna v toliko, da smejo samouprave poslužiti se ljudskega dela za gradbo in vzdrževanje cest samo, ako teh del ne bi mogle izvršiti iz lastnih denarnih sredstev.

Ljudsko delo je dolžan opravljati vsak moški za delo sposoben prebivalec na področju dotičnega samoupravnega telesa v starosti od 18 do 55 let. Kdor ne bi hotel osebno delati, se more odkupiti. Plačati mora toliko delavskih dni, kolikor dni bi bil dolžan opravljati kuluk. Odkupnino so dolžni plačati poleg vseh državnih, oblastnih in občinskih nameščencev tudi vsi oni davkoplačevalci, ki niso dolžni osebno opravljati kuluk, n. pr. radi starosti, spola itd., ako plačajo preko 100 Din neposrednega davka.

Radi izmere osebnega dela, odnosno odkupnine se smatra za enoto:

Pri osebaj, ki plačajo:	
do 200 Din davka:	1 dan,
do 500 Din davka:	2 dneva,
do 900 Din davka:	3 dni,
do 1.400 Din davka:	4 dni,
do 2.000 Din davka:	5 dni,
do 2.700 Din davka:	6 dni,
do 3.500 Din davka:	7 dni,
do 4.400 Din davka:	8 dni,
do 5.400 Din davka:	9 dni,
do 6.600 Din davka:	10 dni,
do 8.000 Din davka:	11 dni,
do 10.000 Din davka:	12 dni,

preko 10.000 Din neposrednega davka za vsakih nadaljnjih 3000 Din po 1 dan več.

V enem letu se sme ljudsko delo vršiti največ po 3 enote na oblastnih in po 3 enote na samoupravnih cestah.

Davčni zavezanci, ki imajo tovrstne vozove z vprego ali tovrstne avtomobile, so dolžni staviti ta vozila na razpolago. V tem primeru se ena dnfna računi za tri, odnosno pri avtomobilu za šest dni.

Vsakdo opravlja delo v svoji občini, le pri oblastnih cestah tudi izven občine, vendar pa ne izven svojega okraja.

Uprava.

Samoupravne ceste upravljajo oblastne samouprave, okrajni cestni odbori in občinski odbori.

Okrajni cestni odbori obstoje iz 7 do 20 članov, ki jih volijo občinski odbori. Okrajni cestni odbori imajo določen delokrog in imajo vse pravice in dolžnosti samouprav. Kjer obstoje okrajne samouprave, preide delokrog na okrajne cestne odbore.

Uprave samoupravnih cest nadzorujejo državna upravna in policijska oblastva.

Nova ureditev cestne zakonodaje je lepo delo, ki se v glavnem drži načel, ki so veljavne pri nas že po dosedanjih zakonih. Trdote, katere je vseboval prvotni zakonski načrt, je zakonodajni odbor v celoti izločil. Ostala pa so v zakonu nekatera določila, ki so trda, vendar pa ne nova. To so določila o izrednih cestnih pripravkih in o fakultativnem kuluku za samoupravne ceste, katere so vsebovali že dosednji zakoni. Izredne prispevke nalagajo tudi najnovejše zakonodaje, ki se postavljajo na stališče, da ni nihče upravičen prekomerno ukoriščati ceste brez odškodnine, ker bi bili sicer oškodovani drugi davkoplačevalci, ki bi bili dolžni prispevati za ceste več nego imajo od nje koristi. Fakultativen kuluk za občinske ceste m pota je poznal že naš dosedanji občinski red in proti njem, v tem obsegu, kakor se pri nas že izvaja, ni bilo slišati tehtnih pomislekov. Nasprotno, v gotovih primerih se smatra za edino možnost, da se občinske ceste in pota vzdrži v porabnem stanju brez posebnih denarnih žrtev prizadetih

Projekt zakona o izkoriščanju vodnih sil.

Ministrstvo za kmetijstvo in vode je izdelalo ponovno načrt zakona o izkoriščanju vodnih sil. Ta načrt se v nekaterih podrobnostih razlikuje napram projektu iz l. 1927 in napram podrobnemu projektu iz l. 1928, vendar pa vsi načrti temelje na enakih načelih. Ministrstvo v novem projektu ni vpoštevalo pomislekov, ki so bili podani po interesiranih gospodarskih korporacijah. Zato se je 16. t. m. v Ljubljani vršila konferenca, ki sta jo sklicali sporazumno Zbornica za TOI in Zveza industrijev; konferenci so prisostvovali tudi zastopniki inženirske zbornice in elektraren ter velikih industrij. Predsedoval je rektor univerze dr. Milan Vidmar, poročilo pa je podal tajnik Zveze industrijev dr. A. Golia. Ugotovljeno je bilo, da je projekt zgrajen na osnovni tezi, da so vse vodne sile državna last, iz česar sledi opasna določba, da preidejo vse hidroelektrične centrale po poteku koncesijske dobe v državno last z vsemi pritliklinami in neobremenjene. S tem postanejo: res extra commercium. Po mnenju konference nasprotuje to zdravim načelom gospodarstva in bo namesto pospeševalo, zaviralo elektrifikacijo dežele. Zahtevajo, da preidejo objekti v last države le proti pravilno odmerjeni odškodnini. Zato je konferenca sklenila, da brzojavno zaprosi ministrstvo, da se ta predlog ne uzakoni, dokler ne bodo prizadete korporacije predložile svoje obrazložbe in predstavitve. V tem smislu se je obrnila konferenca tudi na druge gospodarske korporacije, da podprejo te njene zahteve. Na podlagi sklepov konference sta tako Zveza industrijev kakor Zbornica za TOI poslali svoje brzojavne predstavitve tako g. ministrskemu predsedniku kakor g. kmetijskemu ministru.

ZAHTEVA PO NOVM KONKURZNEM ZAKONU.

Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu je na svoji seji dne 15. t. m. razpravljalo o škodi, ki jo trpijo upniki zaradi velikega števila konkurzov in zaradi zastarelosti in neenotnosti zakonitih predpisov pri insolvencah. V zmislu storjenega sklepa je bil poslan ministru pravde naslednji brzojav: »Vse večje naraščanje konkurzov resno ogroža vse gospodarstvo. Zastareli in dolgotrajni konkurzni postopki nikakor ne ščitijo interesov gospodarskih krogov, temveč uničujejo konkurzno maso in povzročajo nove insolvence. Prosimo, gospod minister, da bi uvaževali te razmere in da bi čimprej predložili nov konkurzni zakon kakor tudi zakon o poravnavi izven konkurza, pri čemer izvolite uvaževati naše svoječaso stavljenе predloge.«

Kvalitetna znamka

Zahtevajte povsodi!

občanov. — Glavno važnost polagamo pri novem zakonu na to, da je opustil prvotno namero, pobirati na vse vrste raznih vozil posebno davščino. Ta namera je vzbudila med prizadeti lastniki vozil razburjenje, med obrtniki, ki se bavijo z izdelovanjem, popraviljem in med trgovci, ki prodajajo razna vozila pa upravičeno skrb, da bo nameravana davščina kvarno vplivala na njihovo obratovanje. Vsled tega smo zakonodajnemu odboru hvalni, da je uvidel nevdržnost take davščine in jo eliminal iz zakona. Ponudbe in povpraševanja.

Občni zbor gremija trgovcev v Kočevju.

V nedeljo 12. maja se je vršil v Kočevju občni zbor gremija trgovcev, ki ga je otvoril in vodil gremijalni načelnik g. Mat. Rom. Iz poročila načelstva posnemamo, da je štel gremij z dnem občnega zbora 191 članov, 19 pomočnikov in pomočnic ter 28 vajencev in vajenk.

Blagajniško poročilo se je soglasno odobrilo in podelil odboru absolutorij.

Proračun za tekoče leto izkazuje Din 10.970 — izdatkov in se z dohodki krije. Gremijalna doklada je ostala nespremenjena in znaša za večje trgovske obrate 60 Din, za manjše pa 30 Din. Na podlagi odloka velikega župana ljubljanske oblasti se je uvedla obligatorna zdravniška preiskava vajencev.

Na predlog g. Koritnika je dovolil občni zbor pogorelcem v Kočevski Reki podporo 5000 Din.

IX. Ljubljanski mednarodni velesjem.

VISOKO ODLIKOVANJE LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

Kot poprejšnja leta obstoja naše institucije, tako je blagovolilo Nj. Vel. kralj, počastiti tudi letos našo gospodarsko ustanovo s svojim pokroviteljstvom. S tem je dal kralj izraz vidnega zanimanja za naše narodno gospodarstvo, kar je našim gospodarskim krogom v veliko zadoščenje.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU.

Da ustreže zahtevam modernega poslovanja in željam razstavljalcev ter obiskovalcev Ljubljanskega velesjema, bo Ljubljanska kreditna banka tudi letos otvorila na velesjemu, ki traja od 30. maja do 9. junija svojo ekspozituro in menjalnico. Upamo, da bo s tem ustrezno domačinom in tujcem, ki bodo lahko opravili vse v bančno stroko spadajoče posle takoj na licu mesta.

Šolska vodstva, pozor! Letošnji Ljubljanski velesjem se vrši od 30. maja do 9. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša Uprava ljubljanskega velesjema, da naj svoje majske izlete uredi tako, da si bo mladina v zvezi z izletom zamogla ogledati tudi velesjem. Na velesjemu bo zbrano prilično vse, kar zmore zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos. Kajti večina razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlaga pod vodstvom strokovnega učiteljstva bo mladini v največjo korist.

Sejmske cigarete. — 300.000 Vardarcigaret v kartonih po 20 komadov bo danih v prodajo ob letošnjem Ljubljanskem velesjemu od 30. maja do 9. junija. Prodajale se bodo izključno v obeh trafikah na sejmišču.

Zvonovi na letošnjem Ljubljanskem velesjemu od 30. maja do 9. junija. Lepo ubrani zvonovi, uliti od Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, bodo tudi letos peli svojo kovinsko pesem na velesjemu. Na to posebnost opozarjamo naše podeželsko ljudstvo in že sedaj vabimo vse one, ki nameravajo svojim cerkvam preskrbeti nove zvonove, da si pridejo te ogledati na velesjemu.

Ponudbe in povpraševanja.

Tow. Przem. Chem. Farm. Magister Klave, Warszawa, ul. Karolkova 22/24, tvornica kemično farmacevtskih preparatov, išče zastopnika za Jugoslavijo.

Tow. Akc. Fr. Karpinski, Warszawa, ul. Wolnosc 9, tvornica kemično farmacevtskih preparatov, išče zastopnika za Jugoslavijo.

Bubnič Edvard, Sušak, poštni predal 13, želi stopiti v poslovne zveze s tukajšnjimi tvornicami za metle.

Trgovina pomorskih in ribarskih potrebštin, Depolo i Stipčić, Sušak, želi stopiti v stik s tukajšnjimi podjetji, ki prodajajo kaolin (glino).

Dober dobiček brez rizika

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksov. Ložnik, Maribor, Cankarjeva 28

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

dosežete s prodajo

PO SVETU.

Angleška trgovina polfabrikatov išče sporazuma s kontinentalnimi evropskimi tovarnami.

Pogajanja producentov cina glede mednarodnega sporazuma o stabilizaciji cen se nadaljujejo in imajo veliko upanja na skorajšnji uspeh. Letošnja produkcija cina bo za ca. 25.000 ton večja kot je bila produkcija leta 1927. Dvignil se je pa tudi konsum, in sicer za ca. 20 odstotkov.

Newyorské borzne kupčije v delnicah in trdno obrestljivih vrednotnicah so znašale v aprilu 8340 mil. dolarjev proti 11.365 milijonom v rekordnem mesecu marcu in 8403 mil. v lanskem aprilu. Nazadovanje ima svoj vzrok v zadnječasni manjši udeležbi občinstva na borznih kupčijah.

Ameriški jekleni trust ima zmeraj več naročil; koncem aprila lanskega leta jih je bilo za 3872 milijonov ton, na koncu letošnjega marca 4411 in na koncu letošnjega aprila za 4428 mil. ton.

Obrestno mero je Rumunska Narodna banka na novo zvišala, in sicer od 8 na 9%; zadnje zvišanje se je izvršilo šele 3. t. m., od 6 na 8%, v teku 14 dni torej zvišanje za 3%. Te odredbe so v zvezi s strmljenjem, da se razmere na rumunskem denarnem trgu konsolidirajo. Zasebna obrestna mera je v Rumuniji tako visoka, da prekaša tudi novo bančno obrestno mero.

Škoda d. d. izkazuje 54 milijonov Kč čistega dobička (lani 43-9) in izplačuje dividendo 70 Kč (lani 56); 70 Kč je toliko kot 21%.

Tovarno čevljev hoče zgraditi Bata v Apatinu v Vojsvodini; zposilila naj bi 2000 delavcev. Bata zahteva, da mu da občina Apatin stavbišče brezplačno na razpolago.

Terminsko borzo za baker bodo ustanovili v New Yorku in bo začela poslovati že te dni. Svetovna kovinska trgovina bo dobila s tem nove temelje.

Francoski kartel cementa obsega 15 cementnih podjetij. Smatrajo ga za predstopno k mednarodnemu kartelu cementa, do kojega tvorbe bo pa preteklo še precej časa.

Petnajst bombaževih predilnic v Lancashire na Angleškem se bo fuzioniralo. Kapital teh predilnic znaša najmanj dva in pol milijona funtov.

BAISSE V PŠENICI.

Na pšenični borzi v Chicago je padla pšenica na rekordno baisse. Razlagajo si jo iz uradnega ameriškega cenitvenega poročila, ki naznanja pridelok 595 milijonov bušlov, to je nad 16 milijonov več kot je znašal lanski pridelok. Vsled zelo velikih ponudb argentinske pšenice, diferenc v kanadski farmerski zvezi in tudi vsled izostanka pričakovanega farmerskega zaščitnega zakona so se notancije v Chicago nadalje približale notacijam v Liverpoolu, ki so dospеле na najnižje stanje po vojski.

EKSPORTNI SPORAZUM V ČEŠKOSLOVAŠKI INDUSTRIJI ČEVLJEV.

Pred par dnevi se je vršil razgovor vodilnih češkoslovaških industrijev čevljarke panoge v svrhu skupne ureditve eksporta na večje inozemske prodajne trge. V slučaju sporazuma bi se ustanovila v Pragi skupna prodajna organizacija z namenom, da se na enem mestu koncentrirajo ureditve produkcije, nakup usnja in prodaja čevljev. Napravil bi se red v zmedbi cen in konsolidirala bi se zaposlenost. Pogajanja se nadaljujejo.

TUDI TURČIJA PRODUKIRA SLADKOR.

Turčija si je ustvarila lastno sladkorno industrijo in si je zgradila dve sladkornoprodukcijiski tovarni, ki se jima pa ne godi dobro. Zato je prišla vlada z denarno podporo na pomoč. Prvi tovarni je dala 1 milijonov turških funtov podpore, za proučevanje razmer v drugi tovarni je imenovala posebno komisijo. Menda hočejo zgraditi še eno tovarno, pri Eskişehirju, kjer so dani po zahtevu strokovnjakov vsi pogoji za uspevanje sladkorne pese.

TUJSKI PROMET IN MEDNARODNI KONGRESI.

V Avstriji se vzročne zveze med tema dvema faktorjema prav dobro zavedajo. V okviru propagande za tujski promet obstoji strmljenje, da se skliče na Dunaj kolikor mogoče veliko kongresov in zborovanj, ker obiščejo ob takih prilikah kongrese ne samo neposredni udeleženci iz Evrope in inozemstva, temveč pogosto tudi njih družine. Tako se vrši v tekočem mesecu na Dunaju nič manj kot osem mednarodnih kongresov, med njimi mednarodni kongres za varstvo živa-

li, združni kongres, dve zborovanji kemikov; za julij je predvidenih šest kongresov, za september že sedaj sedem. Za približno dvajset kongresov, ki se bodo vršili na Dunaju, rok še ni določen; gotovo je pa, da se bo večina vršila v poletju in v zgodnji jeseni. Med njimi so svetovni mednarodni reklamni kongres, mednarodni kongres glasbenikov in mednarodni kongres policistov.

Iz naših organizacij.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani vabi na svoj letni občni zbor, ki se bo vršil v petek, dne 24. maja t. l. ob pol 4. uri popoldne v posvetovalnici Zbornice TOI. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. pravil). 6. Spremembe pravil. Občni zbor je sklepčen, če je prisotna na njem vsaj ena tretjina društvenikov, ter odloča z večino glasov (§ 11. pravil). Če občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje nov občni zbor, ki sklepa brez ozira na število navzočih društvenikov (§ 14. pravil). § 13. Volitev odbora in nadzorstva se vrši po listkih. Volitev per acclamationen pa je v kljub temu dopustna, če temu ne ugovarja noben na občnem zboru navzoč član. Volilna pravica se izvršuje osebno ali po pooblaščenju izmed društvenih članov, ki se izkaže s tozadnim pismenim pooblastilom. Vendar sme en član imeti največ tri pooblastila.

Ljubljanska borza.

Tečaj 17. maja 1929.	Povprečevanje Din	Posledbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	2287
Berlin 1 M	18 50	18 53
Bruselj 1 belga	—	79014
Budimpešta 1 pengő	—	99195
Carij 100 fr.	1094'40	1097'40
Dunaj 1 šilling	79823	80123
London 1 funt	275'60	276'40
Newyork 1 dolar	56'885	56'835
Paris 100 fr.	—	222'30
Praga 100 kron	167'98	168'78
Trst 100 lir	—	297'84

Vrednote: Srečke: Loterijska drž. renta za vojno škodo, denar in blago 411. Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska pos. d. d., Celje,

denar 158 Din; Ljublj. kreditna banka, Ljubljana, denar 123 Din; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana, den. 70; Zdrž. pap. Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljublj., den. 123; »Stavna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šušir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvorilca za dušik d. d., Ruše, denar 250, blago 260 Din.

Les: Smreka-jelka: Hlodi I., II., monte 260-300 Din; brzojavni drogovi 250-280 dinarjev; bordonali merkantilni 350 do 400 Din; trami merkantilni 290-310; škorete, konične, od 16 cm naprej 690-660 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 720 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 620 do 570 Din; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 550-600 Din; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 600-650. — Bukev: Deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490-510; deske-plohi, naravni, ostrorobi 750-1000 Din; deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650-850; deske-plohi, parjeni, ostrorobi, 950-1250, dinarjev, testoni 450-500; tavolete 1175 do 1250 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 450 do 700 Din; bordonali 1400-1600 Din; deske-plohi, neobrobjeni, boules 1300-1600 Din; deske-plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1250-1400 Din; frizi 1100-1250 Din. — Drva: bukova 20-23 Din; hrastova 19-21 dinarjev. — Železniški pragovi: 260 m, 14 x 24, hrastovi 50-08 Din. — Ogilje: bukovo za 100 kg 90-95 Din.

Iščejo se: hrastovi železniški pragovi, 1-80 metra x 14 x 20, franko vagon meja, oziroma Sušak.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, prompt. dob., mlav. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 230-232'50; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voz., slov. postaja, dobava v juniju, plačilo v 30 dneh, 287 Din do 290 Din. — Koruza: »la plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 312'50-315; »la plata«: dobava junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 307'50-310; »la plata«: dobava julij, avgust in september, zacarinjeno, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 302'50 do 305 Din; bačka: suha, dobava v maju, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 802'50 do 805 Din. — Ječmen: baranjski, pivovarski, 68/68 kg, 342'50-345; bački, ozimni, 67/68 kg, 320-322'50 Din. — Oves: bački, slovenska post., navadna vozina, 295-297'50. — Moka: pšenična Og: fco Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga, 405-410 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 6 vagonov; deželni pridelki: 2 vagona; drugo: — vagonov.

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

Dr. Jurij Štampihar:

Tožiteljska varščina in naš meddržavni promet.

(Nadaljevanje.)

Z Italijo je sklenila Srbija pogodbo o »konzulstvu i nastanjanju« z dne 28. oktobra/9. novembra 1879, ki določa v členu 7: »Podanici obeh zemalja imajo pravo, da se pred sudovima sude (franc.: »ester en justice«) bilo kao tužnici bilo kao branioci i biće potčinjeni s jedne i s druge strane istim uslovima i propisanim formalnostima, koje vrede i za same zemaljske podanike.« — Čl. 14. je pričoben v nemškem prevodu v Krek-Skerlj, die Zivilprozessgesetze im Königreiche SHS str. 164. Oproščanje varščine same se ne poda iz čl. 14.; ta člen izraža samo normo § 64-2 cp. reda. Pomni se, da italijansko pravo tožiteljske varščine sploh ne pozna in da pripuščata k pravici revnih tuje ravnotako kot domačine; vse brez ozira na vzajemnost (Fedozzi, 1. c. str. 135 in 291; Buzzati v Leske-Löwenfeld, Rechtsverf. im internat. Verkehr str. 605, 607). Pogodba o »nastanjanju i konzularnoj službi« med našo kraljevino in Italijo (Službene novine 14. novembra 1928 št. 266-LXXXVII. A) zadevnih pogodb nima, ker so obsežne v posebnih pravno-pomočnih konvencijah, sklenjenih dne 6. aprila 1922 v Rimu, a pri nas še ne zakonjenih.

Z Avstrijo je imela Slovenija posebno pravno-pomočno »izjavo« (Ur. list 12. junija 1919, št. 525), ki je bila zakonjena. Glasom te izjave je medsebojno

zajamčena vzajemnost glede oproščanja varščine in podeljevanja pravice revnih; torej »diplomatska« vzajemnost. Veljavnost te izjave glede Prekmurja je zanimal dr. L. Šik v Internat. Anwaltsblatt, 1927, str. 55, iz razloga, da je bilo Prekmurje združeno s Slovenijo šele po izdaji izjave. — Glede ostalih področij naše kraljevine je obstojala dejanska vzajemnost in sicer ne samo glede varščine (Krek-Skerlj, 1. c. str. 161, opomba 32 a), temveč tudi glede pravice revnih. Pravno-pomočna pogodba med našo kraljevino in Avstrijo (Služb. novine 13. marca 1929 št. 60-XXV.) je v veljavi od 19. marca 1929. Glasom čl. 1/2 imajo medsebojni državljani prost in neoviran pristop k sodiščem pod istimi pogoji kot domačini. Poleg tega pa je še posebej in izrecno v čl. 2. normiran odpust varščine. V čl. 3. je zajamčeno medsebojno izvrševanje stroškovnih izrekov, dasiravno je v VI. poglavju urejeno izvrševanje izvršilnih naslovov na splošno, samo da velja za stroškovne izreke poenostavljeno postopanje. Posebej in izrecno je urejeno tudi medsebojno podeljevanje pravice revnih enako kot domačinom. Pozneje bo še govor o tem, kaj je razumeti pod »slobodan pristup sudovima«, oziroma katere posamezne pravice se morejo subsumirati pod ta pojem. Glede Madjarske ni vzajemnosti v nobenem pogledu (prim. že navedeno odločbo budimpeštanske kurije z dne 9. aprila 1924). Pravno-pomočna pogodba je sklenjena in utegne v doglednem času stopiti v veljavo.

V razmerju z Nemčijo je, kar se tiče zakonske vzajemnosti, kazati na že

priobčeni § 110. nemškega c. p. reda. V smeri diplomatske vzajemnosti je treba uvaževati določbo čl. 1., odstavek 5. trgovinske pogodbe z dne 6. oktobra 1927 (Služb. novine LXXX-1927), kjer je rečeno: »Državljan jedne ugovorne strane uživače u oblasti druge u pogledu sudske i upravne zaštite svoje ličnosti i svojih dobara isti postupak («Behandlung») kao i sopstveni i (sic.) državljani najviše povlašćenog naroda. U cilju vršenja i odbrane svojih prava u oblasti druge (sic.) ugovornice oni će imati slobodan pristup pred sudove i druge organe, koji služe zaštiti prava i uživače u ovom pogledu ista prava, koja imaju i vlastiti i državljani najviše povlašćenog naroda.« Vidimo zopet, da je enakopravnost, izenačenje z domačini kombinirano z največjo ugodnostjo, na kar se še povrnemo. Pred to pogodbo je ministristvo pravde, oziroma je ministar pravde v več slučajih izrekel, da obstoji dejanska vzajemnost glede oproščanja varščine. Eden tozadevnih razpisov je (napačno) citiran v GR. 1928, str. 109. Glede pravice revnih pa se dejanska vzajemnost ni smatrala podanimi niti od naše niti od nemške strani (prim. odločbo v Zeitschrift für ausländ. u. internat. Privatrecht, 2. Jahrg. Sonderheft str. 106).

Z Bolgarijo imamo obsežno civilno pravno-pomočno pogodbo (Služb. novine 1. avgusta 1924 št. 175-XXXVI.). Člen 5. določa odpust varščine, toda — slično kot haška procesna konvencija — samo pod pogojem, da ima tožnik stalno bivališče na ozemlju ene izmed pogodnic. Člen 6. zajamčuje stroškovnim izrekom medsebojno izvršljivost. Člen 8. podeljuje obojestranskim državljanom pravico revnih enako kot domačinom.

ljuje obojestranskim državljanom pravico revnih enako kot domačinom.

V razmerju s Turčijo se vzajemnost ne more ugotoviti; vsaj doslej se ni mogla vključiti temu, da je mnogo našega življa v Carigradu in po Levantu.

S Češkoslovaško imamo obsežno pravno-pomočno pogodbo (Služb. novine 9. avg. 1924, št. 181-XXXVIII.). Člen 13. predvideva medsebojno oproščanje varščine in sicer — v nasprotju s haško procesno konvencijo in bolgarsko pravno-pomočno pogodbo — brez ozira na bivališče. Člen 14. zajamčuje medsebojno izvrševanje stroškovnih izrekov. Člen 15. pripuščata medsebojno državljanem k pravici revnih enako kot domačini. Pravno-pomočna pogodba s Poljsko (Služb. novine 27. decembra 1928, št. 302-XXIX.) ima v čl. 2. glede oproščanja varščine slične predpise kot bolgarska p. p. pogodba. Člen 3. in 4. zajamčujeta stroškovnim izrekom medsebojno izvršljivost. Člen 5. pripuščata medsebojno državljanem k pravici revnih enako kot lastne.

Z Grčijo imamo trgovinsko pogodbo (Služb. novine št. 254-LXXXIV. A/1928), ki določa v čl. 4., da imajo državljani pogodnic pri sodiščih neoviran pristop pod istimi pogoji kot domačini. Ta določba se — v naprej povedano — odlikuje po jasnosti in določnosti. Enake vsebine in jasnosti je čl. 2. trgovinske pogodbe z belgijsko-luksemburško carinsko unijo (Služb. novine št. 44-XI/1928). Glede Grčije je izreklo ministristvo pravde že leta 1921, da obstoji vzajemnost pri oproščanju varščine. (Dalje prih.)

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI, DNE 15. MAJA 1929.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 18—20, II. vrste 16—18; na trgu: 1 kg govejega mesa I. vrste 18—20, II. vrste 16—18, III. vrste 12—14, jezika 17—20, vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 15—18, ledic 18—20, možganov 20—25, loja 5—10 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 24, II. vrste 22, jeter 30, pljuč 20 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 25, II. vrste 20—22, pljuč 10, jeter 15—20, ledic 25, glave 8—10, parkljev 6, slanine trebušne 26—28, slanine ribe in sala 28—30, slanine domačih prašičev 23 do 25, slanine mošane 25—26, slanine na debelo 25—26, masti 30—32, šunke (gnjati) 30—35, prekajenega mesa I. vrste 30—32, II. vrste 25—27,50, prekajenih parkljev 8—10, prekajene glave 10 do 12, jezika 35 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 13—14, jagnjetine 18—20, kozličevina 23 do 25 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 8, II. vrste 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 30—32, safalad 28 do 32, posebnih 32, tlačenk 20, pol prekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 50, prekajene slanine 26—30 Din.

Perutnina: Piščanec majhen 15, kokoš 25—30, petelin 30—40, domači zajec, manjši 7, večji 15 Din.

Ribe: 1 kg karpa 25—30, ščuke 25 do 30, postrvi žive 80, mrtve 60, mrene 20 do 25, pečenke 10 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2,50—3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 44—48, masla 40—44, bohinjkega sira 34—40, širčka 8—10, eno jajce 1—1,25 Din.

Pijače: 1 liter starega vina 16—22, novega vina dalmatinca 11—14, 1 čaša piva 3,50, 1 vrček piva 4,50—5, 1 steklenica piva 5,50—6 Din.

Kruh: 1 kg belega 5,50, črnega 4,50, rženega 4,50 Din.

Sadje: 1 kg luksurnih jabolk 10, jabolk I. vrste 9, jabolk II. vrste 7, jabolk III. vrste 5, ena oranža 1—2,50, limona 0,75—1, 1 kg rožičev 8—10, kig 16—16, dateljnov 24—28, mandeljnov 52—70, orehov 12—13, luščenih orehov 36—40, suhih češpelj 8—12, suhih brus 10 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72—76, Santos 46—48, Rio 32—40, pražene kave I. vrste 90—100, II. vrste 70—80, III. vrste 56—60, kristalnega belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 15, kavne primesi 18, riža I. vrste 10, II. vrste 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4,50, navadnega kisa 2,50, 1 kg soli, debele 2,50, mlete 2,75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7,50, 1 kg testenin I. vrste 10, II. vrste 9, pralnega luga 3,75, čaja 80 Din.

Žito: q pšenice 295—300, rži 295—325, ječmena 315—330, ovs 300—330, prosa 290, koruze 330, ajde 280—290, fižola ribničana 830, prepelničarja 875, leče 1400 do 1600 Din.

Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 440, m³ trdih drv 180, mehkih drv 70 Din.

Krma: q sladkega sena 175, pol sladkega sena 150, kislega sena 125, slame 100 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate 2—3, ajserice 10—12, berivke, merica 1,50—2,50, radiča 8—10, zgodnjega zelja 8—10, kislega zelja 3,50—5, karfiol 12—16, spargljev 24—30, kolerab 14 do 16, kolerab podzemljic 1—1,50, špinac 8—10, kumar 30—35, graha v stročju 8—10, luščenega graha 16—20, čebule 4—5, česna 15—18, krompirja 2—2,50, krompirja novega 10—12, repe 1,50 do 1,75, kisle repe 2,50—3, korenja 6—8, peteršilja 15—20, zelenjave za juho 8 do 12 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 9 konjev, 15 bikov, 130 vo-

lov, 365 krav in 11 telet, skupaj 450 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. maja t. l. so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 9,50—10,25, poldebili voli 8,50—9, plemenski voli 8—8,50, biki za klanje 7,75 do 9,50, klavne krave debele 7—7,75, plemenske krave 6—7, krave za klobasarje 5—5,50, mólzne krave 6,50—7,50, breje krave 6,50—7,50, mlada živina 7,50 do 9 Din. Prodanih je bilo 325 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 18, v Italijo 56 komadov. — **Mesne cene:** Volovsko meso I., II. vrste, meso od bikov, krav in telic 12—18, telečje meso I. in II. vrste 15—22,50, svinjsko meso sveže 15—27,50 Din za 1 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobava raznega pohištva. Uprava dvorca Nj. Vel. kralja v Beogradu razpisuje dobavo raznega pohištva za dvorsko osobe na kr. posestvu Dedinju. Ponudbe je predložiti do 30. maja 1929. (Pogoji in načrti so interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.)

Oddaja zgradbe in zakupa bufeta na postaji Zelenika se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 1. junija 1929 pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja zakupa koločvorske restavracije na postaji Čakovec se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 3. junija 1929 pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 23. maja t. l. ponudbe glede dobave telegrafsko-telefonskega materijala. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 23. maja

t. l. ponudbe glede dobave izolacijskih delov kablov; do 30. maja t. l. pa glede dobave zobatih koles in 1 transformatorja. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave kita za okna, sadre itd. ter glede dobave kabelskih vrvi. — Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 5. junija t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg svinjske masti. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave električnega materijala; dne 4. junija t. l. glede dobave 100 m³ bukovih drv; dne 5. junija t. l. glede dobave električnega materijala; dne 6. junija t. l. pa glede dobave 200 m konopnenih cevi. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

TRAJNO koristno darilo je samo 'GRITZNER' in 'ADLER' šivalni stroj ter pisalni stroj 'URANIA'.

Znižane cene, najlepše opreme edino le pri

JOSIP PETELINCU

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodt. Telef. št. 2913.

KUVERTA Tvornica kuvert in kontekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER), Telefon 2000

Spedijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevajanje pohištva

Račune, memorandume, cenke, naročilnice v blokkih s poljubnim številom listov, kuverte, etikete in vse druge komercialne tiskovine dobavljajo hitro po zmeranih cenah

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

TELEFON 2522 — Za večja naročila zahtevajte proračun!

Carborundum Elektrit Elektro-corund Silicium-carbid

v ploščah in kosih za brušenje vodnih zag, orodja, kamena in teraca nudi najceneje

Feliks Toman ml.

Ljubljana, Resljeva c. 30

Na zelo ugodnem položaju se nahajajoče

POSESTVO

obstoječe iz velike nove hiše z gostilno, gospodarskim poslopjem, venecijansko žago, valjnim mlinom, stanovanjsko hišo za posle, veliko njivo in gozdom se proda. — Ponudbe nasloviti na Ljubljana p. predal 85

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristinega vina.

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna in prodajna mestna Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Tovarniška zaloga in prodaja krič, raznega štetarskega in vrvarskega blaga, epage, gamaš, čevljev, drete, plamenega papirja, simske trikotarje, vezalk, mila, sesalk za oroke, kreme za čevlje

M. TERŠAN, LJUBLJANA

Kongresni trg 14

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVljena 1900. **CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA** USTANOVljena 1900.

Deniška glavnica: **Din 50,000,000.**

Skupne rezerve: **Din 10,000,000.**

PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakov, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Trst.

Brzotjavni nastoj: **Banka Ljubljana.**

Tel. št. 2861, 2473, 2502, 2503.

Se priporoča za vse bančne posle.